

FLORENCE L. BARCLAY

MĂTĂNILILE

Florence L. Barclay

Mătaniile

ALDO PRESS

Titlul romanului este dat de cel al unei romante care leagă două suflete pereche într-o poveste de dragoste la începutul secolului trecut.

Iubirea profundă și devotamentul necondiționat înving obstacolele, aparent de netrecut, spre bucuria eroilor și încântarea cititorului desprins pentru o clipă din cotidian.

Scopul pe care l-am urmărit întotdeauna a fost să nu scriu un singur rând care ar putea îndemna pe cineva la păcat sau ar putea leza pe altcineva și să nu descriu niciodată un cracter care ar putea denatura idealurile personajelor cu care cititorul va face cunoștință în cărțile mele.

Florence L. Barclay, despre opera sa.

INTRODUCERE

Am fost solicitat să scriu o scurtă introducere la cea dintâi ediție completă a romanului *Mătăniile*, pentru a explica felul în care a fost realizată această carte și motivul pentru care i-am zis ediție completă.

Cititorii care cunosc biografia scrisă de fiica mea despre mama ei, vor fi auzit, și probabil cunosc și amănunțele care au determinat apariția acestei cărți, iar dacă în cele ce scriu eu acum, voi repeta anumite lucruri, o fac mai mult pentru cei care nu au avut ocazia să citească biografia aceasta care nu este altceva decât un emoționant tablou al strălucitei personalități a scriitoarei.

Mătăniile de acum sunt o dezvoltare mai amplă a unui volum intitulat *Roțile Vremii* care s-a bucurat de o largă favoare din partea publicului și a fost tradus în mai multe limbi. Cartea aceasta a fost scrisă prin anii 1905, fără intenția de a fi dată publicității, dar din moment ce a fost scrisă, autoarea ei nu a mai pierdut din vedere caracterul atât de bun și sufletul atât de ales al lui Jane Champion și, fără ciorne și încercări, a elaborat dintr-o dată întregul roman, pe care vi-l dăm aici; în realitate aceasta era metoda ei de a-și scrie cărțile, și făcea romane – cu dialoguri precizate până în cele mai mici amănunte – ca pe urmă să le lase uitate undeva într-o celulă ascunsă a creierului, unde rămâneau de multe ori cu anii, ca mai târziu să fie copiate și reproduse ca de pe o placă de gramofon. Tot așa și *Mătăniile* au rămas uitate mai bine de un an, până când într-o zi, în timp ce venea cu trenul de la Londra la Hetford, a pus mâna pe hârtie și creion și a scris complet cele zece capitole care cuprind dragostea lui Garth pentru Jane și descrierea terasei castelului Shenstone. Cartea o avea completă în minte și ar fi fost în stare să scrie orice parte ar fi vrut; de multe ori scria capitolele care făceau sfârșitul unei cărți,

și abia mai târziu așternea pe hârtie capitolele de la început sau cele intermediare. Felul acesta de a-și memora în întregime cărțile înainte de a le scrie, pentru ea nu era nici un fel de dificultate.

Am insistat asupra acestui amănunt, pentru motivul că puterea ei de imaginație mi se pare ceva neobișnuit și unic. Multe din cărțile ei au fost elaborate în felul acesta, și mie mi-a fost dată deosebita plăcere să le ascult povestite, chiar înainte să le fi scris; am rămas însă întotdeauna cu regretul că nu voi fi niciodată capabil să le reproduc. Cu toate acestea are și cărți pe care a început să le scrie din primul moment, dar din nenorocire viața ei a fost atât de plină de obligații zilnice și de fiecare clipă, încât ar fi fost peste putință să se dedice unei preocupări sistematice, cum este scrisul.

Libertatea și timpul veniră însă în mod cu totul neașteptat: căzu la pat și zăcu multă vreme din cauza unei afecțiuni cardiace, contractate în timpul lungilor plimbări cu bicicleta. Boala ei fu neașteptata ocazie: romanul gata, aștepta de mult să fie așternut pe hârtie; așa că în lungile zile de zăcere, puse mâna pe creion și începu să scrie pagină după pagină, fără întrerupere. După opt luni de suferință pe care o îndură cu resemnare, grație temperamentului energetic cu care era dotată, se înzdrăveni și își reluă ocupațiile obișnuite în sânul familiei, al căminului ei conjugal și al parohiei din care făcea parte.

În timpul convalescenței terminase două manuscrise care probabil nu ar fi văzut niciodată lumina tiparului, dacă nu s-ar fi întâmplat ca pe cel mai scurt să-l trimită doamnei Booth, o soră a ei care trăia la New York și care insista să dea manuscrisul la tipar; în acest scop ceru și cealaltă variantă a romanului. Așa s-a întâmplat că manuscrisul a ajuns în mâna editorilor Putnam's Sons care conveniră să-l publice, fără să bănuiască de pe atunci, că foarte curând cartea aceasta va ajunge să se vândă până la un million de exemplare și să fie tradusă în nouă limbi. Fără îndoială, dacă și-ar fi dat seama de acest lucru chiar de la început, poate nu ar fi insistat ca manuscrisul să fie redus la o limită de 10.000 de cuvinte.

Ca soția mea să se poată decide la o astfel de amputație, a tre-

cut printr-o încercare destul de grea: așa cum se prezenta, cartea era completă și definitivă, iar ca să taie o parte din ea, ar fi însemnat să o dezechilibreze. Cu toate acestea, unul din prietenii literari – care nu știa nimic despre tratativele în curs – era de părere că anumite părți ale romanului ar mai trebui cristalizate, și pentru asta ar avea nevoie de o prelucrare mai amplă. Părțile acestea din roman au fost mutilate fără milă de creionul ei albastru.

Cred că editorilor nu trebuie să le fac nici un reproș din această cauză, căci de unde puteau ei să bănuiască marea valoare umană a acestei cărți, mai ales că după publicarea acestui roman, s-au declarat dispuși să primească de la ea orice manuscris, fără nici un fel de modificare, și au primit chiar sugestiile ei pe care le dădea întotdeauna când le credea utile. Cu toate acestea, ea și-a exprimat de multe ori dorința să reintegreze în roman mișcătoare scene pe care le tăiasse, așa că pentru mine este astăzi o adevărată plăcere să răsfoiesc manuscrisul original, cu ajutorul căruia completez omisiunile impuse la început. Acesta ar fi motivul pentru care volumul de față reprezintă ediția completă a *Mătăniilor*.

Ziarele au publicat o informație lipsită de orice temeii; anume că acest manuscris a colindat birourile tuturor editurilor din Londra, dar nici unul nu l-a acceptat; realitatea este că manuscrisul a fost propus unui singur editor din America, și cred că de atunci acest editor a avut destulă ocazie să regrete că a respins o carte care mai târziu a fost primită pe tot globul cu triumf.

Romanul *Mătăniile* a fost publicat simultan în America și Anglia, în anul 1909, iar numărul edițiilor a început să crească chiar din prima lună. La începutul primului an se vânduseră 150.000 exemplare, și a fost o mare satisfacție pentru scumpa mea soție să vadă miile de scrisori care veneau din toate părțile lumii ca o dovadă despre împăcarea, înțelegerea și mângâierea pe care această carte o dusesse în atâtea căminuri. A citit cu aceeași plăcere și aprecierile entuziaste ale criticilor literari, căci toate cărțile și le-a scris călăuzită de intenția de a da mângâiere și nădejde celor dezamăgiți și nedreptățiți.

N-aș vrea să termin această introducere, fără să citez propriile ei cuvinte care pentru toată opera pe care a scris-o au valoare de dogmă:

Scopul pe care l-am urmărit întotdeauna, a fost să nu scriu niciodată un singur rând care ar putea îndemna pe cineva la păcat sau ar arunca un stigmat de rușine asupra cuiva; să nu descriu niciodată un caracter care ar putea întina idealurile personajelor cu care cititorul va face cunoștință în cărțile mele.

În lume sunt atâtea păcate, încât nu mai este nevoie de talentul și de imaginația unui scriitor să sporească numărul lor. Pământul este plin de nenumărate caractere josnice, detractate și morbide, de aceea nu văd motivul pentru care artistul ar mai contribui cu imaginația lui să inventeze și altele și să le introducă în viața oamenilor care poate au suflete curate, mai ales când astfel de specimene sunt în mod peremptoriu eliminate din viața de toate zilele.

Un mare savant și scriitor francez spunea: Singura scuză a fanteziei este faptul că știe crea viața, mult mai frumoasă decât este în realitate.

Sfântul Pavel a spus undeva: Oriunde vei găsi oameni cumsecade, oriunde vei fi întâmpinat cu vorbe bune și oriunde vei găsi obiceiuri sănătoase, să-ți aduci cu plăcere aminte de ele.

Îmi face impresia că primirea entuziastă care s-a făcut Mătăniilor și celorlalte cărți cu atmosferă atât de sănătoasă, este o dovadă că publicul a admis cu toată convingerea acest precept divin, iar părerea lui favorabilă despre scriitorii umili care își iau în serios rolul de îndrumători și educatori, nu poate să fie decât o încurajare pentru a duce înainte opera începută de ei.

Capitolul I

DUCESA

Deasupra grădinilor și a parcului din Overdene plutea pacea senină a unei după-amiezi din verile obișnuite ale Angliei. Lumina soarelui în asfințit, prelungea umbrele pe pajiștea verde a parcului și te îmbia să te odihnești sub coroana cedrilor bătrâni în fața castelului.

Clădirea veche de piatră, trainică și masivă, dar fără podoabe exterioare, te făcea să bănuiești că între pereții ei sunt camere încăpătoare și liniștite de unde nu lipsește nimic, iar aspectul fără farmec al casei era împlânzit de vița sălbatică și iedera care se cățăraseră pe toată fațada până sub acoperiș, învelind-o într-o haină verde, plăcută la vedere, din mijlocul căreia clipeau flori albe și ciorchini de petale însângerate.

În fața casei, pe toată lungimea, se întindea o terasă care la un capăt se termina cu o seră, iar la celălalt cu o curticiă în care erau cotețele pentru păsări. De pe terasă, din loc în loc, coborau trepte largi de piatră până pe gazonul mățos și verde al grădinii. Dincolo de aceasta era parcul cu aleile străjuite de copacii seculari printre care, departe de tot, se arătau privirile sfioase ale cerbilor. În margine sclipeau apele râului care trecea ca o panglică de argint deasupra căreia se plecau ierburile și în oglinda lui limpede își scaldau chipurile bulgării de aur ai florilor de păpădie și steluțele albe ale margaretelor.

Cadranul solar arăta patru după amiază.

Era ceasul când păsările se odihneau. Frunza copacilor tremura lin și dintre ramuri nu se auzea nici un tril, nici o șoapătă, nici un ciripit. Tăcerea era aproape materializată și te apăsa.

Singurul punct sclipitor, ca o pată de sânge în mijlocul acestui peisaj, era un papagal roșu care picotea somnoros în vârful prăjinii lui așezate sub cedrii din fața casei.

Într-un târziu se auzi deschizându-se o ușă. Apăru silueta unei doamne bătrâne care o luă spre dreapta și, traversând terasa în lung, dispăru pe aleea trandafirilor. Ducesa de Meldrum se ducea să taie un braț de trandafiri. Pe cap avea o pălărie de pai, de modă veche, cunoscută pe timpul reginei Victoria sub numele de „ciupercă”, legată pe sub bărbie cu două panglici negre; mai avea o manta largă din postav cafeniu peste o rochie scurtă de tweed iar în picioare bocanci Engadine. Pusese niște mânuși vechi și pe braț avea un coșuleț de nuiete în care se vedeau niște foarfeci enorme pentru tăiat florile.

Odată, cineva spusese că dacă s-ar întâmpla să o întâlnești pe ducesa de Meldrum întorcându-se din grădină sau să o vezi hrănind păsările, și mai ales dacă s-ar fi întâmplat să fii și bine dispus, cu siguranță ai fi băgat mâna în buzunar și i-ai fi dat cincii parale de pomană. Dar după ce reușeai să-i atragi atenția asupra ta și s-ar fi uitat la tine, te-ar fi așteptat aceeași soartă ca și pe bietul ceasornicar al lui sir Walter Raleigh: nu-ți mai rămânea decât să te prosternezi în noroiul cărării și să lași bocancii ducali, cu tălpile duble, să treacă peste tine. Picioarele ducesei te-ar fi frământat cu vădită plăcere, pe urmă ar fi ascultat cu bună-voință scuzele prezentate, dar cele cincii parale le-ar fi păstrat ca amintire, să le poată arăta invitaților ei, când le va povesti această anecdotă.

Ducesa trăia singură sau, mai bine zis, nu mai simțise nevoia de tovarășia permanentă în casa ei a nici unei rude, indiferent dacă era bărbat sau femeie, și nici de zâmbetul constant și atențiile plătite ale unei secretare. Fiica ei, o femeie palidă, pe care o sâcăia neconținut, se măritase de mult, iar unicul fiu pe care îl adorase și se uita la el ca la un soare, murise prea devreme și înaintea lui Thomas, tatăl lui, care fusese al cincilea duce în familia Meldrum. Soțul ei se sfârșise pe neașteptate și, cum spunea de multe ori ducesa, într-un fel conform caracterului său: ducele murise chiar în ziua când își serba a șaizeci și doua aniversare, îmbrăcat în toată splendoarea costumului său de

vânătoare: frac roșu, joben și pantaloni de catifea; începuse să galopeze ca o furtună, dar în fața unui obstacol pe care nu l-a putut trece, iapa pe care o încălecase se opri și contele repezit înainte, căzu cu capul în jos și din clipa aceea nu mai mișcă.

Stingerea neașteptată a vieții lui tumultoase și mândre însemna o transformare a felului de viață pe care îl trăia ducesa. Până aici trebuia să suporte prezența prietenilor lui gălăgioși de care casa era în permanență plină sau să-și invite cunoștințele ei, dar numai pe acelea cărora își putea permite să le explice toanele ducelui sau care îl suportau cu bunăvoință și, uneori chiar, foarte fericite că pot petrece câteva zile la castelul Overdene. Dar nici atunci ducesa nu se bucura de plăcerea invitațiilor ei în toată via, căci oricât ți s-ar fi părut că este un diamant neșlefuit, în vinele ei curgea cel mai curat sânge albastru, și cu toate manierele ei cam necruțătoare și bruște față de ciudățeniile și sentimentele altora, cum adeseori se întâmplă să găsești la doamnele mai în vârstă din familiile nobile, în fond ea era totuși o adevărată femeie din înalta societate despre care puteai fi dinainte convins că va spune vorba și va face gestul indicat de importanța momentului, în orice clipă.

Defunctul duce avea un limbaj cam mușcător și maniere din epoca Georgiană, și când l-a așezat pentru odihna de veci sub bolta criptei strămoșilor lui, ducesa oftase înduioșată – „cât de puțin seamănă cu ei sărăcuțul, ți se pare că te simți mai bine când îți Dal seama că nu mai e printre vii” – și privind în jurul ei, începuse să-și dea seama de frumusețile și plăcerile pe care i le putea oferi de aici înainte castelul Overdene.

La început, se mulțumi să se ocupe de grădinărit, pe urmă construi cotețe pentru păsări și comandă tot felul de orătănii, asupra cărora își revărsă prisosul ei de dragoste care în ultimii ani nu găsisese nici o posibilitate să se manifeste față de oamenii din jurul ei. După câțiva timp însă, firea ei ospitalieră și plăcerea ciudată de a vedea slăbiciunile altora, precum și mândria de a-și arăta proprietatea, aduseră la castel o serie permanentă de invitați și Overdene ajunsese foarte curând un loc unde puteai petrece foarte bine, fiind sigur că vei întâlni pe toți cei pe care ai fi dorit să-i vezi, și unde erai găzduit și îngrijit cum nu se poate mai

bine. Vara puteai petrece aici clipe minunate și tot așa în timpul iernii, fără nimic banal și fără plictiseală, bucurându-te de o completă libertate, așa că puteai veni și pleca atunci când îți poftea inima, iar pe deasupra acestor plăceri, ca un „sos picant”, vorbele de spirit ale ducesei, despre care niciodată nu puteai ști ce va spune în clipa următoare.

Seratele și le aranja singură dinainte, împărțindu-se în trei categorii: serate pestrițe, serate amicale și serate pentru lumea bună. La castel tocmai urma să aibă loc una dintre seratele pentru lumea bună și, în această calmă după amiază de iunie, după ce ducesa își făcuse obișnuita siestă, își luase echipamentul de grădinărit și ieșise să taie trandafiri.

Traversă terasa și ajunsese la porțița de fier care ducea în aleea trandafirilor. Tommy papagalul, deschise un ochi și se uită după ea, iar în clipa când o văzu că dispăre pe poartă, plesni din limbă imitând o sărutare, apoi începu să râdă singur și după câteva clipe adormi din nou.

Dintre toate păsările ducesei, Tommy era primul „favorit” și el fusese pricina singurei concesiuni pe care o consimțise contesa unei slăbiciuni sentimentale de care suferea. După moartea ducelui simți că o deprimeau atențiile delicate și suave ale cunoștințelor ei. Dacă majordomul s-ar fi bâlbâit și preotul ar fi lăsat să-i scape câteva cuvinte mai piperate când venea la castel, ducesa ar fi fost încântată, dar așa cum se prezentau lucrurile, asupra ei plana o melancolie apăsătoare, până în ziua când citi un anunț al unei agenții care punea în vânzare lucrurile rămase de la un client decedat, între acestea și un papagal premiat, vorbitor garantat, cu un vocabular de peste cinci sute de cuvinte.

Ducesa plecă imediat la oraș, îl vizită pe agent și după ce ascultă papagalul să vadă ce știe, îl cumpără fără să se gândească prea mult și-l aduse la Overdene.

În prima seară papagalul stătu îmbufnat tot timpul pe prăjina unde-i așezaseră colivia și nu scoase nici o vorbă din cele pe care le cunoștea, cu toate că ducesa își petrecu toată seara în hol, așezându-se în diverse locuri și poziții: mai întâi aproape de el, pe urmă se mută într-un colț mai depărtat, după aceea se așază într-un fotoliu în dosul unui paravar și-i întoarse spatele pre-

facându-se că-l neglijează, nu se uită la el sau, din contră, fixându-l din când în când cu toată atenția. Tommy plescăia cel mult din limbă când o vedea că apare din ascunzătoare sau când se întâmpla ca valetul să treacă prin hol îi trimitea o ploaie de sărutări și începea să râdă cu ciocul închis, ca un ventriloc. Pierzându-și răbdarea, ducesa încerca în șoaptă să-i aducă aminte de cuvintele pe care le pronunțase în magazin, dar Tommy se mulțumea să-i facă cu ochiul și să-și ciugulească un picioruș. Cu toate acestea ducesa era mulțumită de el, căci avea o culoare minunată, așa că în seara aceea se duse să se odihnească, fără să regrete însă banii.

Dimineața următoare, fata din casă care ștergea praful prin hol, curierul care aduse scrisorile și majordomul care suna gongul pentru a chema lumea la dejun, constatară în unanimitate că o noapte de odihnă îi redase lui Tommy uzul complet al vocabularului său. Așa că la zece minute, când ducesa apărură în capul scării, Tommy începu să bată supărat din aripi și țipa la ea: „Ei haide, fată bătrână, nu te îmbia atâta!” așa că ducesa se așeză la masă atât de bine dispusă, cum nu mai fusese de ani de zile.

Capitolul II

DOMNIȘOARA JANE CHAMPION

Singura rudă despre care se presupunea că va trăi în aceeași casă cu ducesa, era domnișoara Jane Champion, o nepoată și fostă protejată; în realitate, această convingere se limita la faptul că Jane era singura persoană care putea veni la Overdene sau Portland Palace, în orice zi și la orice oră poftea, putea sta cât îi plăcea și putea pleca oricând ar fi vrut. După moartea tatălui ei, când anii copilăriei în Norfolk se terminară, Jane poate ar fi primit să ia locul de fiică a ducesei care n-avea

copii. Ducesa nu avea însă câtuși de puțină nevoie de o fiică adoptivă; afară de asta ea era o fată cu personalitatea ei proprie, un caracter format, o talie înaltă, fața rotundă și mare, așa că ducesa de Meldrum, considera această eventualitate drept o achiziție puțin profitabilă. În consecință îi dădu lui Jane să înțeleagă, că la castel putea veni și sta oricând și cât ar pofti, dar numai pe picior de egalitate cu ceilalți invitați. Asta însemna că era liberă când venea sau pleca, fără nici un fel de răspundere față de invitații mătușii ei. Ducesa prefera să-și organizeze singură seratele așa cum înțelegea ea.

Jane Champion era acum în al treizecilea an. Cineva care nu judecă lucrurile numai la suprafață, spusese cândva despre ea, că este o femeie frumoasă, închisă într-un exterior puțin atrăgător, dar adevărul era că până acum nu se găsisese încă nici un bărbat care să fi avut curiozitatea să caute femeia perfectă, dincolo de acest exterior care poate era numai o mască. Cu toate acestea, fata asta ar fi fost capabilă să aducă raiul pe pământ pentru un îndrăgostit care n-ar fi văzut imperfecțiunile obrazului ei, ci s-ar fi apropiat de ea numai pentru a vedea pe femeia adevărată care se ascundea într-însa, și ar fi căutat să se bucure de toată bogăția duioșiei de care ea era capabilă, și să guste delicioasa liniște a dragostei unei astfel de fete, mulțumindu-se cu satisfacția de a o cuceri și a o lua de soție. Până acum însă, nu întâlnise pe nimeni care să fi văzut dincolo de ceea ce vedeau oamenii de toate zilele. După toate aparențele, îți făcea impresia că ea era sortită să fie întotdeauna pe al doilea plan, chiar atunci când ar fi fost capabilă să-și joace la perfecție rolul pe primul.

Fusese de nenumărate ori domnișoară de onoare la nunți, unde mireasa cu toată frumusețea ei artificială, nu poseda nici jumătate din calitățile care se cer să le aibă o soție, calități pe care ea totuși le avea din belșug. Botezase copiii a o mulțime de prietene ale ei, tocmai ea al cărui simț de maternitate ar fi putut fi obiectul de admirație și de extaz al tuturor.

Afară de asta avea un glas minunat, dar această calitate nu i-o cunoșteau decât foarte puține persoane, și cum se întâmplase să cânte foarte bine la pian, i se cerea întotdeauna concursul când cântau alții și ea trebuia numai să acompanieze.

Într-un cuvânt, Jane îndeplinise toată viața ei numai însărcinări de a doua mână, dar pe acestea le îndeplinise întotdeauna cu dragă inimă. Ea nu gustase niciodată senzația de fi ea singura, cea dintâi, în viața cuiva. Mama ei murise pe vremea când ea era mică de tot, așa că nu-și mai aducea aminte ce însemna dragostea de mamă, nici mângâierile la care se gândise de multe ori, fără să și le fi amintit vreodată.

Camerista mamei sale, femeie credincioasă și devotată, fusese concediată puțin după moartea stăpânei, dar cam la doisprezece ani după aceea, fiind într-o zi prin vecinătatea casei lor, intrase să vadă, poate va mai găsi pe cineva care să-și aducă aminte de ea. După ce se terminase ceaiul, în timp ce fraulein și miss Jebb erau plecate, valetul o introduse în camera unde Jane își făcea lecțiile. Bătrâna cameristă deschise ușa cu sufletul plin de amintirile anilor când împreună cu fosta ei stăpână se uitau la păpușica lor ca la o jucărie fragilă. În locul acestei păpuși, spunea camerista mai târziu, găsisse o fată cu apucături băiețești, voinică, o fată care te intimida cu felul în care te cerceta cu privirea. Decepția aceasta secă numaidecât izvorul duioaselor amintiri ale bătrânei Sarah pe care le răspândise din belșug câteva minute mai înainte în camera servitorilor și se mulțumi să privească în jurul ei cu ochii plini de lacrimi. Își aducea aminte că ea împreună cu stăpâna de altădată aleseseră tapetul de hârtie care era întins pe pereți, și de tandrețea pe care a simțit-o mama lui Jane când a văzut-o că întinde mânuța să ia un buchet de flori zugrăvit pe tapet. „Dacă vrea domnișoara, aș putea să-i mai arăt și acum buchetul de trandafiri spre care a întins mâna ca să-l ia de pe perete”. Înainte de plecarea bătrânei cameriste, Jane află o mulțime de amănunte nebănuite; între altele Sarah îi spuse că mama ei avea obiceiul să-i sărute mâinile: „Oh, domnișoară, vă săruta mânuțele una după alta; spunea că sunt trandafirii, ca petalele de floare, și vi le acoperea în fiecare zi de sărutări”.

Fetița nu era obișnuită cu astfel de manifestări de simpatie, și se uita la mâinile mari cu pielea ca pergamentul ale cameristei și începu să râdă, în realitate din cauză că-i era rușine de ceva care o făcea să se înece în gât, văzând picurul de lacrimi pe care Sarah îl frământa între pleoape. Fosta cameristă plecă gândindu-se

că domnișoara Jane a crescut mare, dar este fără pic de inimă. Jebb și fraulein însă nu putură să-și explice, de ce începând din ziua aceea mâinile lui Jane care le dădeau multă bătaie de cap înainte, erau acum întotdeauna curate; iar în ziua când se serbă aniversarea fetei, după ce rămase singură prin întunericul camerei ei se vâri sub plapumă și-și sărută ea singură mâinile, căutând să mai găsească urma sărutului mângâietor de mamă care se oprise pe aceste mâini, întocmai ca un fluture uitat.

După câțiva ani, când ea rămase singura stăpână, dădu un anunț în ziare s-o regăsească pe Sarah Matthews și s-o reangajeze în calitate de cameristă personală și în condiții care ar fi dat eventual posibilitate bieteii femeii să-și procure o rentă viageră.

Pe tatăl ei Jane îl vedea foarte rar: în primul rând pentru că omul acesta nu o putea ierta niciodată că se născuse fată, când el ar fi dorit un băiat, și, în al doilea, pentru că născându-se fată, moștenise chipul lui, în loc să fi moștenit frumusețea mamei ei. Părinții nu-și dau seama că sunt nedreți cu copiii lor, când nu-i pot suporta pentru însușirile și defectele pe care ei înșiși le-au transmis.

Eroul visurilor de fetiță ale lui Jane și mai târziu camaradul ei de joacă a fost Deryck Brand, unicul fiu al preotului din parohia lor. Băiatul era cu zece ani mai mare decât ea. Dar chiar în această prietenie, oricât de mult i-ar fi apropiat unul de altul, Jane presimțea că nu ocupa primul loc. Mai târziu, când era student la medicină și venea să-și petreacă vacanțele la țară, dragostea pentru mama lui și pasiunea pentru profesia pe care și-o alesese îl interesau mai mult decât această fată care trăia singură, capabilă de un devotament care îl impresiona și care de pe acum dădea dovadă de o voință excepțională și de o mentalitate care merita toată atenția. Mai târziu, se căsătorii cu o fată drăguță, dar care se deosebea de Jane foarte mult. Prietenia dintre ei însă, continua și acum, ba devenise și mai profundă; astăzi chiar, când era în apogeul carierei lui, aprecierea pe care i-o arăta Jane și înțelegerea plină de duioșie pentru lucrul și strădania lui de acum, era foarte prețioasă pentru el.

Jane Champion nu avea nici o prietenă intimă între femeile din lumea ei. Singurătatea în mijlocul căreia trăise, înainte de a

ieși în lume, dăduse caracterului ei o nuanță de sinceritate față de sine și față de cei din jurul ei, și această sinceritate o făcea să accepte și să suporte cu multă greutate artificiile sociale sau vulgaritatea slăbiciunilor propriului ei sex. Femei față de care ea se arătase de o extraordinară bunăvoință îi arătau o admirație plină de recunoștință cât timp era de față, dar în absența ei, dacă cineva se întâmpla s-o bârfească, tăceau ca niște lașe, fără să protesteze. Între bărbați însă, avea o mulțime de prieteni, mai ales printre absolvenții Universității, care îi erau camarazi: tineri cumsecade care îi scriau despre petrecerile și amărăciunile lor de la școală, într-un fel cum poate niciodată nu s-ar fi gândit să scrie chiar mamelor lor. Știa dinainte că atunci când erau numai între ei, băieții îi spuneau „bătrâna Jane”, „drăguța Jane”, uneori chiar „scumpa noastră Jane”, dar era convinsă de inocența acestor copilării și de sinceritatea sentimentelor lor pe care le răspânda cu simpatia generoasă a sufletului ei.

Jane Champion era tocmai în vizită la castelul Overdene și, în după amiaza acelei zile, când ducea ieși în alea trandafirilor să aducă flori, ea era pe terenul de golf cu un tânăr căruia de mult se pregătea să-i dea o lecție. Jane însă, băgă de seamă că e foarte greu să începi o discuție cu un om care împărtășește întrutotul părerile tale, mai ales când joci golf și când acesta explică fără întrerupere felul de joc pe care l-a avut la penultima partidă, iar la întoarcerea de pe colină vorbește cu entuziasm despre felul magistral în care ai jucat chiar tu, de astă dată.

Până la urmă, Jane începu să se gândească la pierderea fără folos a acestei după amiezi. În aceeași seară, în salon, Cathart povestea câtorva prieteni partida de golf pe care o jucaseră și adăugă: „Bătrâna Jane a fost superbă! Nici nu vă imaginați. A avut niște lovituri extra; închipuiți-vă că a făcut șapte puncte din trei mișcări cu o precizie absolută. M-am decis imediat să nu mai trimit flori frumoasei Toutou. Ce să fac dragă, e peste putință să supezi cu o cabotină, după ce o după amiază întreagă ai cutreierat terenul de golf alături de bătrâna Jane. Pe onoarea mea, trebuie să ai conștiința foarte curată, să îndrăznești să dai mâna cu o fată ca asta.”

Capitolul III

PACHETUL CU SURPRIZE

Cadrul solar arăta că trecuse de patru jumătate. Ceasul de liniște trecuse. Păsările începuseră să ciripească și într-o pădure vecină un cuc încerca din când în când câte o notă cu vibrații de sticlă.

Casa începu să se trezească. Dintr-o dată, dinăuntru veni zgomot de uși care se deschideau și se închideau. Doi valeți îmbrăcați în livrele de culoare arămie încărcate de fireturile uniformelor personalului familiei Meldrum, traversară terasa grăbiți aducând mese pliante pentru servit ceaiul și așezându-le alături de mesele țărănești de stejar care se aflau totdeauna sub cedri. Unul intră din nou în casă, iar celălalt începu, să întindă fețele albe ca zăpada pe fiecare masă.

Papagalul se trezi și întinzându-și aripile, începu să se plimbe în sus și în jos pe prăjină, pândindu-l cu coada ochiului pe valetul rămas.

„Prostule!” țipă papagalul, văzând că-i căzuse un șervet în iarbă.

— Tacă-ți pliscul, răspuse valetul hâșâindu-l cu fața de masă, apoi aruncă o privire furișă spre alea trandafirilor.

„Tommy vrea o căpșună”, țipă papagalul din nou, legănându-se cu capul în jos pe prăjină.

— Nu cumva poștești să-ți dau eu? se răsti valetul.

„Dați-i ceva lui Tommy” chicoti papagalul, imitând glasul ducesei.

Valetul se opri și se uită peste umăr, apoi îi spuse ceva printre dinți să nu-l audă nimeni și se îndreptă spre casă, petrecut de râsul batjocoritor și insultele pe care Tommy le cârâia în urma

lui, când îl văzu că dispare în dosul unei uși.

Peste câteva minute mesele erau întinse și pe ele se vedeau tot felul de fructe și băuturi răcoritoare obișnuite la ceaiul de după amiază în Anglia. Ceainicul de argint masiv și ceștile luceau palid pe bufetul alături de care trona majordomul; piramide de briose, de cornuri, prăjituri și tot felul de sandvișuri, alături de spiralele untului proaspăt care plutea într-un castron cu gheață, iar în mijlocul acestui peisaj alb, strălucitor, era un vas imens de cristal plin cu însângerate căpșuni, contrastând cu transparența licăririlor blânde din jurul lor. Când totul a fost gata, majordomul bătu un gong chinezesc care era agățat într-o ramură a bătrânului cedru. Înainte ca ecoul gongului să se fi stins pe întinderea parcului, din toate părțile se auziră glasuri de oameni care se apropiau. Invitații ducesei începură să se adune venind dinspre marginea râului, de pe terenul de tenis, din camerele cu obloanele lăsate și de pe aleile grădinii, îndreptându-se cu toții spre umbra cedrului. Doamne îmbrăcate în alb care se apărau de arșița soarelui ascunzându-se sub pălării cu boruri largi sau umbrele colorate, domnișoare vesele care nu se gândeau că le arde soarele și umblau prin grădină cu capul descoperit, gestikulând cu rachetele și discutând cu animație ultimul set pe care îl jucaseră; domni bronzăți, îmbrăcați în flanel alb, analizau veseli și lăudau calitățile sportive ale celor cu care jucaseră, fără să pomenească însă nimic despre ale lor.

Grupul acesta pitoresc se așeză la umbră, unii pe scaunele ușoare din nuiele și alții pe iarbă, servindu-se fiecare cu ce dorea. După ce-și băură ceaiul, cafeaua sau limonada de la gheață, conversația reîncepu.

— Va să zică astă seară va avea loc concertul ducesei, zise cineva. Cred că ar fi preferabil să aprindem lampioane chinezești în grădină și concertul să aibă loc aici, sub cedru. E prea cald să poți sta în salon în mijlocul musafirilor care vor fi de față.

— Să n-aveți nici o grijă din cauza asta, răspunse Garth Dalmain, căci eu sunt maestrul de ceremonii și vă asigur că toate ferestrele care dau pe terasă, vor fi larg deschise, așa că cine nu vrea să stea în salon, va putea asculta concertul de pe terasă, chiar dacă de văzut nu va vedea prea mult.

— Bine, dar toată plăcerea este să poți vedea, exclamă o tânără încă îmbujorată de tenis. Cei de pe terasă nu vor putea s-o admire pe ducesa, imitându-i pe cei care au cântat, după ce se va termina concertul. Eu nu vreau să știu de căldură, mie să-mi pui un scaun în rândul întâi.

— Și care va fi pachetul cu surprize de astă seară întrebă lady Ingleby care sosise în aceeași zi, la amiază.

— Velma, răspuse Mary Strathem, vine pentru week-end și va fi o adevărată plăcere să o știm printre noi. Numai ducesa e capabilă s-o convingă să se deplaseze și numai castelul Overdene ar fi putut să o ademenească. La concert nu va cânta decât un singur cântec, dar sunt sigură că mai târziu ne va cânta cât vom pofti. O vom ruga pe Jane să se așeze la pian și să înceapă să cânte primele măsuri, vreo melodie care a făcut celebritatea Velmei și sunt sigură că imediat după aceea vom auzi și glasul ei minunat, căci este incapabilă să reziste tentației unui acompaniament perfect.

— Dar de ce i se spune doamnei Velma „pachetul cu surprize”? întrebă o altă tânără care nu cunoștea încă obiceiurile de la castelul Overdene.

— Aceasta, replică lady Ingleby, este o glumă inocentă a ducesei. Concertul de astă seară este organizat pentru manifestarea gloriilor locale. Toată lumea a fost invitată. Nu s-a cerut concursul nimănui dintre musafiri, dar toate celebritățile acestei regiuni se vor produce astă seară. În realitate întregul program este compus din cântecele acestora, pentru plăcerea lor, și a rudelor lor, și a cunoștințelor lor, dar în același timp și pentru distracția noastră, căci imediat ce concertul se va termina, ducesa ne va oferi spectacolul unei reluări generale cu fiecare punct al programului imitat și interpretat într-un fel al ei cu totul original. Îți mai aduci aminte, Dal, când într-un rând a luat o bucată de hârtie și, după ce și-a tăiat din ea un guler, și-a legat șervetul la gât și a început să cânte, imitându-l pe diaconul parohiei noastre? Când serbarea e pe sfârșite și amatorii – dintre care unii chiar foarte buni – și-au epuizat programul, contesa apare cu Velma sau cu alt artist cunoscut, pentru a le arăta cum trebuie să cânte sau să spună versuri, când vor să facă artă. În salon încep